

כיצד ישראל גנבה את ארסנל הנשק הגרעיני שלה וכיצד ארה"ב סייעה להסתיר זאת

הפיכתה של ישראל למדינה בעלת נשק גרעיני לא הייתה ניצחון של חדשנות מדעית, אלא מעשה גניבה מחושב - במיוחד, הסטת 100-300 ק"ג של אורניום מועשר מאוד (HEU) בדרגת נשק מארצות הברית בשנות ה-60. פרשת NUMEC נחשבת למקרה החמור ביותר של גניבה גרעינית בהיסטוריה. בדומה להתקפה על ה-USS Liberty ב-1967, שבה ראיות ברורות הצביעו על כך שישראל תקפה במכוון ספינת ריגול אמריקאית, הגניבה של החומר הגרעיני האמריקאי נקברה תחת שכבות של הכחשה אסטרטגית, לחץ פוליטי וחסינות דיפלומטית.

מאמר זה חושף כיצד ישראל גנבה את האורניום שהפעיל את ארסנל הנשק הגרעיני שלה, כיצד הוברח החומר מבלי להתגלות, וכיצד היא ממשיכה לשקר לגבי מעמדה הגרעיני - בסיוע של שותפות ארה"ב ודוקטרינה של מדיניות חוץ שמעדיפה שתיקה על פני אחריות.

פרשת NUMEC: האורניום של אמריקה, הפצצה של ישראל

המקרה של **תאגיד החומרים והציוד הגרעיני (NUMEC)** באפולו, פנסילבניה, צוטט זה מכבר כמקור תוכנית הנשק הגרעיני של ישראל. בין השנים 1957 לאמצע שנות ה-70, נעלמו מהמתקן בין 200 ל-600 פאונד (90-270 ק"ג) של HEU. נשיא NUMEC, **זלמן שפירו**, קיים קשרים הדוקים עם המודיעין הישראלי. ב-1968, סוכנים ישראלים, כולל **רפי איתן** - שהפך מאוחר יותר למפורסם בזכות ניהול מבצע הריגול של ג'ונתן פולארד - ביקרו ב-NUMEC. איתן, שהיה מצויד בידע על עיצוב נשק גרעיני אמריקאי, היה בעמדה המושלמת לתאם את העברת האורניום.

הערכות מסווגות של ה-CIA ודו"ח של ה-GAO מ-2010 אישרו את היעלמות החומר, והצביעו בחוזקה על כך שהוא הגיע לכור **דימונה** של ישראל, שם הוא הפעיל את תוכנית הנשק של המדינה. עד 1967, לישראל היו לפחות שני נשקים גרעיניים שניתן לשלוח, שנוצלו כדי להרתיע התערבות ערבית במהלך מלחמת ששת הימים. שום דבר מזה לא היה אפשרי ללא האורניום האמריקאי - שנגנב לעיני כול.

הברחת האורניום: הפיזיקה של פשע מושלם

הברחת HEU בשנות ה-60 וה-70 הייתה קלה בהרבה ממה שרוב האנשים מדמיינים. אורניום-235 פולט רמות נמוכות מאוד של קרינת גמא בשל זמן מחצית החיים הארוך שלו (~704 מיליון שנה). דגימה של 20 ק"ג של HEU, אם מועברת כדו-חמצני אורניום (UO_2), מייצרת כ- 1.49×10^7 Bq של פעילות גמא - זניחה בהשוואה לקרינת הרקע כאשר היא מוגנת כראוי.

באמצעות חוקי ההנחתה האקספוננציאלית:

- $I/I_0 = e^{-(\mu x)}$ עם $\mu \approx 1.64$ ס"מ⁻¹ ו- $x = 18.2$ ס"מ, נותן מקדם הנחתה של $\sim 10^{-13}$.
- זה מפחית את 1.49×10^7 Bq ל-**1.49 Bq אפקטיבי**.
- במרחק של 10 ס"מ, קצב המינון של הקרינה הוא ~ 0.00001 μ Sv/h - רק **3.65% מהמינון הטבעי של הרקע** (~ 0.000274 mSv/h).

במילים אחרות, שליח יכול היה לטוס מניו יורק לתל אביב עם 20 ק"ג במזוודה מבלי לעורר אזעקה - במיוחד בעידן ללא גלאי קרינה ועם מעט בדיקות מטען. משלוחים ימיים או תיקים דיפלומטיים היו אפילו פחות ניתנים לגילוי. מספר משלוחים קטנים יכלו בקלות להעביר את כל הכמות הגנובה במשך חודשים.

עמימות מכוונת: מדיניות של הונאה

ישראל מעולם לא הודתה בבעלות על נשק גרעיני, ובמקום זאת דבקה במדיניות של "עמימות מכוונת". זו אינה אטימות אסטרטגית; זו התחמקות מחושבת.

תיקון סימינגטון (U.S.C. § 2799aa-1 22) אוסר על סיוע חוץ של ארה"ב לכל מדינה שסוחרת בטכנולוגיית נשק גרעיני מחוץ לאמנה למניעת הפצת נשק גרעיני (NPT). ישראל אינה חתומה על האמנה. תיאורטית, זה אמור להפוך אותה ללא זכאית לסיוע צבאי אמריקאי. בפועל, ישראל מקבלת **3.8 מיליארד דולר בשנה** בסיוע אמריקאי - כאשר הדרישה החוקית מופרשת על ידי ויתורים נשיאותיים עוקבים בשם "ביטחון לאומי".

בדומה לכך שהממשל האמריקאי **סיווג את ההתקפה על USS Liberty** - למרות תמלילי NSA ודיווחי ניצולים שהוכיחו שההתקפה הייתה מכוונת - סוכנויות אמריקאיות בשנות ה-70 דיכאו חקירות בנושא NUMEC. **הוועדה לאנרגיה אטומית, ה-FBI ו-CIA** כולן הופעלו עליהן לחץ כדי למזער את מעורבות ישראל. איתן המשיך לכהן בתפקידים בכירים במודיעין הישראלי, מבלי שנחקר על ידי הרשויות האמריקאיות.

USS Liberty ו-NUMEC: מקרים מקבילים של חסינות

ב-8 ביוני 1967, במהלך מלחמת ששת הימים, מטוסי קרב וספינות טורפדו ישראליות תקפו את **USS Liberty**, ספינת מודיעין אמריקאית מסומנת בבירור במים בינלאומיים. 34 אמריקאים נהרגו. ניצולים, תקשורות מיורטות ודוחות לאחר המבצע מאשרים שישראל ידעה שהיא תוקפת ספינה אמריקאית. עם זאת, כדי לשמר את הברית בין ארה"ב לישראל, האירוע **הוכרז כ"תאונה טרגית"** ונקבר במהירות.

NUMEC עקבה אחר אותו תסריט: ראיות נסיבתיות ברורות, הכחשות מישראל, שתיקה מממשלת ארה"ב וללא אחריות. בשני המקרים, האמת הוקרבה למען "שותפות אסטרטגית".

הכחשה וההשלכות הגלובליות

סירובה של ישראל להודות בארסנל הגרעיני שלה גורם להשלכות רחבות היקף. היא מערערת את היציבות במזרח התיכון על ידי דחיפת יריבות כמו **איראן** לחפש אמצעי הרתעה משלהן. היא גם מאפשרת לישראל **להכתיב מדיניות אי-הפצה** תוך פעולה מחוץ למסגרת ה-NPT.

יתר על כן, ביקורת על המדיניות הגרעינית של ישראל מוסטת לעיתים קרובות כחשודה כאנטישמית תחת **הגדרות IHRA**, מה שחונק חקירה לגיטימית וחשיפת שחיתויות. התוצאה היא מדינה חמושה גרעינית הפועלת ללא בדיקות, ללא אחריות ועם חסינות דיפלומטית מלאה.

מסקנה: הפשע שלא נענש ועיצב אזור

נכון ל-1 ביולי 2025, גניבת האורניום האמריקאי וההסתרה של **פרשת NUMEC** נותרו ללא פתרון. כך גם ההתקפה על **USS Liberty**. שניהם משקפים אמת עמוקה יותר: כאשר פעולותיה של ישראל מתנגשות עם החוק או הערכים האמריקאיים, וושינגטון בוחרת לעיתים קרובות בשתיקה על פני צדק.

גניבת האורניום לא הייתה רק אפשרית - היא בוצעה והתעלמו ממנה. הקרינה הייתה חלשה מדי לגילוי, והעלויות הפוליטיות של עימות היו גבוהות מדי. ישראל בנתה ארסנל חשאי מחומר גנוב, והעולם - במיוחד ארצות הברית - בחר להסיט את המבט.

השתיקה הזו אינה רק שותפות לפשע. זו מדיניות.